

Jismoniy o'zini-o'zi tasdiqlash qat'iyat va matonat ($p \leq 0,01$) bilan yuqori aloqador; maqsadga intiluvchanlik, jur'at va jasorat, mustaqillik va tashabbuskorlik, sabotlilik va o'zini tuta bilish sifatleri bilan o'rta darajada bog'liqlikka ega bo'lgan.

Ijtimoiy-emotsional motivi mustaqillik va tashabbuskorlik, maqsadga intiluvchanlik, sabotlilik va o'zini tuta bilish sifatleri bilan o'rta hamda qat'iyat va matonat, jur'at va jasorat sifatleri bilan quyi darajada bog'liqlik ifodalagan. Ijtimoiy-axloqiy motiv sabotlilik va o'zini tuta bilish sifat bilan yuqori hamda hamda qat'iyat va matonat, mustaqillik va tashabbuskorlik, jur'at va jasorat, maqsadga intiluvchanlik sifatleri bilan o'rta darajada aloqadorlik ko'rsatgan. Sportda muvaffaqiyatga erishish motivi maqsadga intiluvchanlik, qat'iyat va matonat, sabotlilik va o'zini tuta bilish, mustaqillik va tashabbuskorlik, jur'at va jasorat sifatleri bilan yuqori darajada aloqadorlikka ega. Sport bilish motivi maqsadga intiluvchanlik, qat'iyat va matonat, sabotlilik va o'zini tuta bilish, mustaqillik va tashabbuskorlik, jur'at va jasorat sifatleri bilan yuqori darajada aloqadorlikka ega.

Ratsional-irodaviy rekreativ motiv maqsadga intiluvchanlik, qat'iyat va matonat, sabotlilik va o'zini tuta

bilish, mustaqillik va tashabbuskorlik, jur'at va jasorat sifatleri bilan o'rta darajada aloqadorlikka ega. Kasbiy faoliyat motivi maqsadga intiluvchanlik, qat'iyat va matonat, sabotlilik va o'zini tuta bilish sifatleri bilan yuqori hamda mustaqillik va tashabbuskorlik, jur'at va jasorat sifatleri bilan o'rta darajada aloqadorlikka ega. Fuqarolik-vatanparvarlik motivi maqsadga intiluvchanlik, qat'iyat va matonat sifatleri bilan juda yuqori hamda mustaqillik va tashabbuskorlik, jur'at va jasorat, sabotlilik va o'zini tuta bilish sifatleri bilan yuqori aloqadorlikka ega.

Xulosa. O'smir futbolchilar o'z faoliyatida yuqori natijalarga erishishi uchun sportda muvaffaqiyatga erishish, fuqarolik-vatanparvarlik, kasbiy faoliyat motivlarining ahamiyati yuqori ekanligi sababli ushbu faoliyat motivlarning o'rmini yuqori darajaga oshirildi. Shu bilan birga o'smir futbolchilarning irodaviy sifatleri rivojlanishiga erishilib, faoliyat motivlari bilan irodaviy sifatlarning bog'liqligi tahlil qilindi. O'smir futbolchilarning muvaffaqiyatga erishishida asosiy bo'lgan irodaviy sifatlar ajratildi.

Adabiyotlar

1. Arziqulov D.N., Gapparov Z.G. Psixologiya va sport psixologiyasi. Darslik. – T.: “O'zkitobsavdonashriyoti” NMIU, 2021. 408-b.
2. Gapparov Z.G. Sport psixologiyasi. Darslik. – T.: “O'zkitob savdo nashriyot matbaa ijodiy uyi”, 2021. 300-b.
3. Ivanov P.I., Zufarova M.YE. Umumiy psixologiya. Darslik. – T.: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2008. 480-b.
4. Xaitov A.U. Sport psixodiagnostikasi va psixokorreksi. Darslik. – T.: “O'zkitobsavdonashriyoti”, 2020. 343-b.
5. Ильин Е.П. Психология воли. СПб., ООО «Питер Пресс». 2009. – С. 368.
6. Ильин Е.П. Психология спорта. СПб., ООО «Питер Пресс». 2008. – С. 352.
7. Сопов В.Ф. Теория и методика психологической подготовки в современном спорте. Методическое пособие. – М.: 2010.

REZYUME. Ushbu maqolada o'smir futbolchilarning irodaviy sifatleri, ularning sport faoliyati bilan shug'ullanishida qaysi motivlar ustunlik qilishi, faoliyat motivining irodaviy sifatlariga bog'liqligi o'rganilgan. Tadqiqot davomida tajriba tashkil etilib o'smir futbolchilarning irodaviy sifatleri rivojlanishi hamda sportda muvaffaqiyatga erishish, vatanparvarlik, kasbiy faoliyat motivlarini rivojlantirishga erishilgan.

PEZIOME. В данной статье изучены волевые качества футболистов-подростков, мотивы которых преобладают при их участии в спортивной деятельности, а также зависимость мотива деятельности от волевых качеств. В ходе исследования был организован эксперимент и достигнуто развитие волевых качеств футболистов-подростков, развитие мотивации к успеху в спорте, патриотизма и профессиональной деятельности.

SUMMARY. This article examines the volitional qualities of teenage football players, whose motives prevail during their participation in sports activities, as well as the dependence of the motive for activity on volitional qualities. During the study, an experiment was organized and it was achieved the development of strong-willed qualities of teenage football players, the development of motivation for success in sports, patriotism and professional activity.

PEDAGOG KASBIY FAOLIYATIGA EMOTSIONAL INTELLEKTNING TA'SIRI

N.Z.Iskandarov – tayanch doktorant

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston milliy universiteti

Tayanch so'zlar: emotsiya, emotsional intellekt, pedagog, kasbiy faoliyat, baholash, hissiy tushunish va nazorat qilish, emotsional kompetentlik, empatiya, frustratsiya, ijtimoiy ko'nikma.

Ключевые слова: эмоции, эмоциональный интеллект, педагог, профессиональная деятельность, оценка, эмоциональное понимание и контроль, эмоциональная компетентность, эмпатия, фрустрация, социальные навыки.

Key words: emotions, emotional intelligence, teacher, professional activity, assessment, emotional understanding and control, emotional competence, empathy, frustration, social skills.

KIRISH. Bugungi kunda rivojlangan ta'lim jarayonida, emotsional intellekt o'qituvchining kasbiy mahoratini ajralmas bo'lagidir. O'qituvchining asosiy vazifasi nafaqat ta'lim jarayonini tashkil etish, balki birinchi navbatda, muloqotni tashkil etishdir. Umuman olganda, interaktiv o'zaro ta'sirdan tashqarida o'rganish mumkin emas. O'quv jarayoni subyektlari o'rtasidagi muloqot jarayonida o'qituvchining shaxsiy aqliy yangicha shakllantirish amalga oshiriladi, bunga "faqat hissiy jihatdan zaryadlangan, shaxsiy o'zaro ta'sir orqali erishiladi".

Binobarin, ta'lim dialogi ham ma'lumot bilan ishlaydi, ham his-tuyg'ularni almashadi. Fikr-mulohazalarni qabul qilishda o'qituvchi bolaning tajribasini yetarli darajada talqin qila olishi kerak, bu emotsional intellektning maqbul darajasi (ijtimoiy yo'naltirilgan kasblar bo'yicha mutaxassis uchun) mavjud bo'lganda mumkin bo'ladi. Yuqoridagilardan kelib chiqadiki, emotsional intellekt o'qituvchining kasbiy madaniyatining strukturaviy tarkibiy qismidir [1].

Mavzuning dolzarbligi. Zamonaviy jamiyatning rivojlanishi bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlash tizimiga va

ularning kasbiy ta'lim sifatiga yangi talablarni qo'yadi. Zamonaviy jamiyat ko'plab fazilatleri bilan ajralib turadigan ta'lim sohasida yuqori malakali mutaxassislar muhtoj, ular orasida mehnat bozorining o'zgaruvchan sharoitlarida hissiy barqarorlik va professional harakatchanlik asosiysi hisoblanadi.

Subyekt munosabatlari sohasida ishlaydigan mutaxassisning kasbiy faoliyatining muvaffaqiyati darajasi ko'p jihatdan o'z his-tuyg'ularini tushunish va boshqalarning his-tuyg'ularini izohlash qobiliyati bilan belgilanadi. Bu ko'nikmalar bir qator o'zaro bog'liq bo'lganlar bilan bir qatorda o'qituvchining emotsional kompetensiyasini tashkil qiladi va hissiy intellektni rivojlantirish orqali shakllanadi.

Bo'lajak o'qituvchilarning madaniyatini shakllantirish haqida gapirganda, hissiyotlarning namoyon bo'lishi har doim ham o'rinli emasligini ta'kidlash kerak, chunki ularning haddan tashqari ko'payishi faoliyatning tartibsizligiga olib kelishi, o'qituvchini noqulay ahvolda solib qo'yishi, uning boshqa odamlarga nisbatan hissiy munosabatini ochib berishi mumkin [2].

Shu bilan birga, hissiy yuksalish kasbiy faoliyat samaradorligini oshirishga yordam beradi. Shu munosabat bilan, o'qituvchining hissiy madaniyati sohasidagi hal qiluvchi omil hissiyotlarni nazorat qilish va tartibga solishdir, chunki o'z his-tuyg'ularini nazorat qilmasdan o'qituvchi kasbiy va shaxsiy sohada muvaffaqiyatga erisha olmaydi, chunki samarali muammolarni hal qilish tushunishga bog'liq. Insonning his-tuyg'ulari va ularni nazorat qilish qobiliyati.

O'z his-tuyg'ularini boshqarish va nazorat qilish o'qituvchilar uchun muhim kasbiy qobiliyatdir, chunki ularning faoliyati asosan odamlar bilan shaxslararo muloqotni o'z ichiga oladi. Shuning uchun o'qituvchining o'z his-tuyg'ularining mohiyatini tushuna olishi, boshqalarning his-tuyg'ularini obyektiv izohlashi va kasbiy faoliyatda maksimal natijalarga erishish uchun ularni boshqarishga harakat qilishi muhimdir [2].

Tuyg'ularning subyekt munosabatlari tizimidagi rolini anglash "emotsional intellekt" tushunchasining paydo qilishiga olib keldi, bu shaxsning "to'g'ri qarorlar qabul qilish"ga imkon beradigan bilim, ko'nikma va qobiliyatlari to'plamidir.

Emotsional intellekt, shuningdek, o'z his-tuyg'ularini tushunish va shaxslararo aloqa tizimida ularni boshqarish qobiliyatiga asoslangan o'rnatilgan hissiy tajriba shakli sifatida talqin etiladi. Rivojlangan emotsional intellektning mavjudligi shaxsga boshqa odamlarni yanada yaxlit va obyektiv idrok etishga va shaxsning to'liq tavsifini shakllantirishga imkon beradi.

Tadqiqotchi N.N.Matveychukning ta'kidlashicha, samarali o'qituvchining emotsional intellekti o'zini-o'zi qadrlash va intilishlar darajasi, kommunikativ bag'rikenglik, kasbiy kompetensiyaga ishonch va empatiyaning shakllanishi bilan belgilanadi. Tadqiqotchi N.P.Aleksandrova turli darajadagi hissiy intellektga ega bo'lgan o'qituvchilarning xususiyatlarini taqdim etadi. Yuqori darajadagi o'qituvchilar ichki nazorat o'chog'i, shaxsiy tashvishning past yoki ahamiyatsiz darajasi, hissiy barqarorlik va hissiy holatlarni tushuntirish qobiliyati bilan ajralib turadi. O'rtacha daraja tashqi nazorat o'chog'i, yuqori darajadagi tashvish, ma'lum sharoitlarga moslashishning o'rtacha yoki past ko'rsatkichlari, hissiy beqarorlik va o'z his-tuyg'ularini aniqlashda qiyinchiliklar bilan tavsiflanadi [1].

O'qituvchining hissiy kompetensiyasi uchun quyidagi yo'nalishlar eng dolzarbdir:

- o'qituvchining o'zini-o'zi belgilash va o'zini-o'zi boshqarish qobiliyati;
- o'qituvchining boshqalar bilan munosabatlarini boshqarish qobiliyati [3].

Hissiy intellektning namoyon bo'lishi o'qituvchining vaziyatga adekvat (mos) harakat qilish qobiliyatidan iborat bo'lib, bunga nafaqat his-tuyg'ular va his-tuyg'ularni tushunish, balki psixikaning asosiy xususiyatlarini boshqarish va nazorat qilish qobiliyati orqali erishiladi. Emotsional intellektning yuqori darajada rivojlanishi o'qituvchining ma'lum bir vaziyatda va ma'lum bir daqiqada o'z his-tuyg'ularini aniqlash va nazorat qilish qobiliyatida namoyon bo'ladi. Bu o'qituvchining kasbiy va shaxsiy hayotida hissiy kompetensiyaning haqiqiy ahamiyatini belgilab beradi.

Zamonaviy psixologik-pedagogik adabiyotlarni tahlil qilish asosida "emotsional intellekt" tushunchasini o'z his-tuyg'ularini tushunish, tartibga solish va boshqarishga qaratilgan shaxsning kognitiv, xulq-atvor va hissiy fazilatlarini to'plamini o'z ichiga olgan murakkab integral shakllanish sifatida ko'rib chiqish mumkin. Va atrofdagi odamlarning hissiy ko'rinishlari, bu shaxslararo o'zaro munosabatlarning muvaffaqiyatiga ta'sir qiladi.

Pedagog kadrlar tayyorlash sohasida emotsional intellektni shakllantirish ularning kelajakdagi kasbiy

faoliyati muvaffaqiyatining zarur shartidir. Bu muvaffaqiyat o'qituvchining professional kompetensiyaga, yuqori darajadagi fan va umumiy pedagogik bilimga, qobiliyat va ko'nikmalarga ega bo'lgan raqobatbardosh mutaxassis sifatida kasbiy faoliyatini amalga oshirish qobiliyatida, o'quv jarayonining atrofdagi subyektlari bilan o'zaro munosabatda bo'lish va o'z hissiyotlarini boshqarish qobiliyatidadir [5]. Bo'lajak o'qituvchining hissiy intellekti ushbu barcha tarkibiy qismlarning birligida, ya'ni: hissiy, kognitiv va xulq-atvor, hissiy sohani boshqarish, ta'lim tizimi subyektlarining hissiy ko'rinishlarini aks ettirish va tushunish vositasidir; hissiy sohani tushunish va tartibga solish qobiliyati tufayli kasbiy faoliyatning muvaffaqiyati va yuqori mahsulдорligini ta'minlaydigan ta'lim sohasidagi bo'lajak mutaxassisning muhim sifati.

Hissiyot nima?

Tuyg'u (lotincha emoveo - "zarba", "to'liq" dan) - bu mavjud yoki mumkin bo'lgan vaziyatlarga va obyektiv dunyoga subyektiv baholash munosabatini aks ettiruvchi o'rta davomiylikdagi aqliy jarayon.

Hissiyot qanday paydo bo'ladi?

1. Birinchi navbatda tashqi dunyodan stimul keladi.
2. Keyin miyaning subkorteksida his-tuyg'ularga javob beradigan jarayonlar boshlanadi.

Hissiyotlar uchta komponent bilan tavsiflanadi:

1. Tuyg'uning psixikasida tajribali yoki ongli tuyg'u.
2. Organizmning asab, endokrin, nafas olish, ovqat hazm qilish va boshqa tizimlarida sodir bo'ladigan jarayonlar.
3. Tuyg'ularning kuzatiladigan ekspressiv komplekslari, shu jumladan, yuzda [3].

Hissiyotlar hissiy jarayonlarning boshqa turlaridan farqlanadi: ta'sirlar, his-tuyg'ular va kayfiyatlar. Boshqa ko'plab ruhiy hodisalar singari, his-tuyg'ular ham turli mualliflar tomonidan turlicha tushuniladi, shuning uchun yuqoridagi ta'rifni na to'g'ri, na umumiy qabul qilingan deb hisoblash mumkin. Esda tutingki, emotsiya va hissiyot bir xil narsa emas. Garchi ko'plab psixologlar bu hodisalarni bir xil deb hisoblashsada.

Emotsiya va hissiyotlarning farqli tomonlari

Emotsiya	Hissiyotlar
Qisqa muddatli emotsiya. Biz vaziyatga emotsiya bilan munosabatda bo'lamiz, masalan, uyali telefonning batareyasi eng nomaqbul vaqtda tugaydi, g'azab yoki umidsizlik hissi paydo bo'ladi. Bu his-tuyg'ular qisqa muddatli; siz u yga kelganingizda, ular endi u yerda bo'lmaydi.	Hissiyotlar uzoq muddatli va barqarordir. Tuyg'ular kimgadir yoki biror narsaga uzoq muddatli munosabatda bo'lib, ular shaxs uchun motivatsion ahamiyatga ega bo'lgan subyekt (obyekt) bilan yaqin hissiy aloqani o'rnatadi. Misol uchun, biz sevganimiz haqida o'ylaganimizda, biz tabassum qilishimiz, qandaydir hayajon, quvonchni boshdan kechirishimiz va ichimizda "iliqlik" his qilishimiz mumkin.
Inson har doim ham his-tuyg'ulardan xabardor emas: u nima uchun ularni boshdan kechirmoqda va ayni paytda qanday o'ziga xos his-tuyg'ularni boshdan kechirmoqda. Biror kishi: "Ichimda hamma narsa qaynayapti", desa, bu nimani anglatadi? Qanday his-tuyg'ular? G'azabmi? Qo'rquvmi? Umidsizlikmi? Xavotirmi? Bezovtami?	Inson deyarli har doim his-tuyg'ulardan xabardor: do'stlik, sevgi, hasad, dushmanlik, baxt, mag'rurlik.

Tuyg'ular tashqi tomondan namoyon bo'ladi va ularni boshqarish va yashirish qiyin. Masalan, it sizni kutilmaganda qo'rqitdi, shu daqiqalarda sizni yenggan qo'rquv yuzingizda keskin va ongsiz ravishda paydo bo'ladi va siz o'sha paytda qo'rquv hissiyotini boshdan kechirganingiz sizga ayon bo'ladi.	Tuyg'ular, qoida tariqasida, o'zini ichkarida namoyon qiladi, ular hech qanday joyda yo'qolmaydi va uzoq vaqt davomida paydo bo'lmasligi mumkin.
--	--

Asosiy hissiyotlar nazariyasi.

Asosiy his-tuyg'ular - elementar hissiyotlar bo'lib, ular endi hech narsaga bo'linmaydi va o'zlari boshqa murakkab his-tuyg'ularning tarkibiy qismlari hisoblanadi. Izard Kerroll - amerikalik psixolog. Inson hissiyotlari bo'yicha mutaxassis. Hissiyotlarning differensial nazariyasi muallifi. Tuyg'ularni tahlil qilishda u uchta darajani aniqladi:

1. Neyrofiziologik.
2. Ekspressiv.
3. Sub'ektiv [4].

Adabiyotlar

1. Давлатшин М.Г. Совершенствование подготовки учительских кадров. 1991, № 5.
2. Karimov V.M. "Mustaqil aqliy fikrlash va shaxsning hissiy, irodaviy va intellektual hislatlari orasidagi bog'lanish". -Toshkent: 2001, 64-69-b..
3. Baratov Sh.R. "O'zbekistonda psixologik xizmat asoslari". -Toshkent: 2006.
4. Буланова Г.В. Эмоциональные состояния студентов как фактор их успешной деятельности, Автореф. дис. кан. Пед. Наук. -Лондон: 1983.
5. Захарова Л.Н. Личностные особенности, стили поведения и типы профессиональной самоидентификации у студентов педвуза // Вопр. психол. 1991. № 2, -С.60-66.

REZYUME. Mazkur maqolada hozirgi kunda emotsional intellekt mavzusining dolzarbligi hamda uning pedagog shaxsining kasbiy faoliyatiga ta'siri haqida so'z yuritilgan. Pedagog kasbiy faoliyatida emotsional intellektning ahamiyati va emotsional intellekt paydo bo'lishining psixologik tavsiflari ochib berilgan.

РЕЗЮМЕ. В данной статье говорится о современной актуальности эмоционального интеллекта и его влиянии на профессиональную деятельность педагога. Раскрыто значение эмоционального интеллекта в профессиональной деятельности педагога и психологическое описание возникновения эмоционального интеллекта.

SUMMARY. This article talks about the modern relevance of emotional intelligence and its impact on the professional activity of a teacher. The importance of emotional intelligence are revealed in the professional activity of a teacher and the psychological description of the emergence of emotional intelligence.

MAXSUS TA'LIM MUTAXASSISLARINING STRESSGA CHIDAMLILIK XUSUSIYATLARI ILMIY TADQIQ ETILISHI

N.R.Jumaniyozova – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori
Ma'mun universiteti

Tayanch so'zlar: maxsus ta'lim, inklyuziv ta'lim, o'qituvchi, psixologik fenomen, stressga chidamlilik, koping mexanizmlari, adaptatsiya.

Ключевые слова: специальное образование, инклюзивное образование, педагог, психологический феномен, стрессоустойчивость, механизмы совладания, адаптация.

Key word: special education, inclusive education, teacher, psychological phenomenon, stress resistance, coping mechanisms, adaptation.

Birlashgan millatlar tashkiloti (BMT) ma'lumotlariga ko'ra yer yuzida nogironlik tashxisi qo'yilgan insonlar soni 1,3 milliardni tashkil qiladi. Ularning taxminan 80% rivojlanayotgan mamlakatlar hisobiga to'g'ri keladi. Ko'plagan mamlakatlarda nogironligi bo'lgan insonlarga nisbatan sharoitning qoniqarli tarzda emasligi sababli ular tibbiy xizmat, ta'lim olish, jamoat transportidan foydalanish, ishga joylashish kabi muammolarga duch keladilar. Mamlakatimizda bu borada olib borilayotgan islohotlarga nazar tashlasak, nogironlarning huquq va manfaatlarini ko'zlab bir necha qaror va farmonlar imzolanganligiga guvoh bo'lamiz.

Jumladan, 2017-yil 1-dekabrda PF-5270-son «Nogironligi bo'lgan shaxslarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi Farmon [1], 2019-yil 7-sentabrda PQ-4440-son «Kam uchraydigan (orfan) va boshqa irsiy-genetik kasalliklarga chalingan bolalarga tibbiy va ijtimoiy yordam ko'rsatishni yanada yaxshilash chora-tadbirlari to'g'risida» [2], 2020-yil 13-oktabrda PQ-4860-son

Kerroll qiziqish, zavq, ajablanish, jirkanish, g'azab, nafrat, qayg'u, uyat, ayb, qo'rquv kabi asosiy his-tuyg'ularni tasvirlab berdi. Pol Ekman - amerikalik psixolog, Kaliforniya universiteti professori, San-Fransisko va hissiyotlar, shaxslararo muloqot, psixologiya va "yolg'onni aniqlash" sohalarida mutaxassis. Aniqlangan asosiy his-tuyg'ular: baxt, qayg'u, jirkanish, ajablanish, g'azab, qo'rquv. 2014-yilda paydo bo'lgan hissiyotlar nazariyasi juda oddiy, u faqat 4 ta hissiyotni tasvirlaydi. Bir necha kishi boshqa odamlarning yuz ifodalari portretlarini ko'rganida, ularga 6 ta asosiy hissiyot berildi. Tajriba shuni ko'rsatdiki, ko'pchilik ba'zi his-tuyg'ular orasidagi farqni ko'rmaydi. Taqdim etilgan oltita his-tuyg'udan to'rttasi eng yaxshi o'qilgan.

Xulosa: Yuqoridagilardan kelib chiqqan holda, aniq bo'ladi: hissiy intellektning yuqori darajasi hissiy charchashning oldini olishning muhim omillaridan biridir.

Psixologiya fanida "Emotsional" atamasining muallifi V.Vund ularni his-tuyg'ularning g'oyalari shakllanishiga bevosita ta'siri va shakllangan qarash va g'oyalarning his-tuyg'ularga ta'siri bilan tavsiflanadigan o'zgarishlar deb hisoblaydi.

«Alohida ta'lim ehtiyojlari bo'lgan bolalarga ta'lim-tarbiya berish tizimini takomillashtirish to'g'risida»gi qarorlar [3], 2020-yil 23-sentabrda O'RQ-637-son «Ta'lim to'g'risida» [4] Qonun va sohaga oid boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarda belgilangan keng ko'lamli strategik chora-tadbirlarni amalga oshirish orqali bunday shaxslarga talab darajasidagi sharoitni yaratib berish mumkin. Nufuzli tashkilotlar va xalqaro davlatlar tomonidan O'zbekistonda ta'limni majburiy va bepul qilib belgilanganligi mamlakatning eng katta yutug'i sifatida e'tirof etiladi. Imkoniyati cheklangan bolalarni maktabgacha ta'lim muassasasiga, umumta'lim maktablariga, maxsus maktab-internatlarga qamrab olishda muammolarning mavjudligini o'rganib, bolalarning o'qishlari uchun zarur shart-sharoitlarni yaratib berish masalalari mavjud.

Imkoniyati cheklangan barcha bolalar asosiy maktablarda inklyuziv ta'lim olish imkoniyatiga ega bo'lishlari, bunday muassasalarni malakali o'qituvchilar bilan to'liq ta'minlash, bolalar ehtiyojlariga moslashtirilgan qulay infratuzilma va o'quv materiallarini bo'lishiga